

Til:
DVSs Medlemmer

MEDDELELSE NR. 2000 - 4

1. Skjern Ådal og Skjern-Egvad Museum

Dansk Vejhistorisk Selskabs næste arrangement i 2000 er et besøg ved det store projekt, som blev igangsat af miljøminister Svend Auken i 1999. Det er et anlægsarbejde, der frem til 2002 skal føre den udrettede Skjern å tilbage til dens oprindelige løb. Forud for og i forbindelse med disse store jordarbejde foretager Rigsantikvarens Arkæologiske Sekretariat og Skjern-Egvad Museum arkæologiske undersøgelser i området, og indtil nu har de bragt helt nye sider frem af færdslen på tværs af den barriere, som den brede ådal har udgjort til alle tider.

DVS's udflugt til Skjern ådal afholdes **fredag den 1. september**. En medarbejder fra anlægsmyndigheden Oxbøl Skovdistrikt vil indledende give en oversigt over projektet og museumsinspektør Torben Egeberg, Skjern-Egvad Museum, vil vise de foreløbige resultater af de arkæologiske undersøgelser af veje fra bronzealderen til nyeste tid. Udflugten omfatter også besøg ved hulvejene ved Brosbøl, der undersøges af DVS og Skjern-Egvad Museum samt - i forbindelse med frokost på Bundsbæk Mølle - rundvisning på museets nye udstilling om Dejbjerg-vognen og dens samtid.

Skjern ådal set fra Lønborg kirke mod Amholm. Til venstre er en udvidelse i gang af en eksisterende landevejsbro over en kanal som forberedelse til åløbets tilbageføring.

Da det konkrete program for dagen er afhængigt af de aktuelle arkæologiske udgravninger, der finder sted til den tid, kan et detaljeret program først udarbejdes senere. Dette program udsendes

til alle, der senest 15. august har foretaget foreløbig, ikke-bindende tilmelding til DVS's sekretariat i Vejdirektoratet.

Turen arrangeres af Dansk Vejhistorisk Selskab og Skjern-Egvad Museum ved *Mogens Schou Jørgensen* og *Torben Egeberg*.

2. Opmåling af hulvejene ved Brosbøl

For et par år siden fremkom ved rydningen af vegetationen i et område ved Brosbøl, som ligger umiddelbart op til rute 11 ca. 10 km syd for Tarm, et system af hulveje, som ikke var kendt i detaljer tidligere. Anlægget er et klassisk hulvejsareal, hvor alle variationer fra svage hjulspor til mere end 2 m dybe hulveje samler sig ned mod et overgangssted. Da en undersøgelse og opmåling af hulvejsanlægget administrativt er placeret mellem forskellige myndigheder, er det ikke muligt at få foretaget en opmåling af området inden for de næste par år, og dermed er der risiko for, at området vokser til igen, uden en videnskabelig undersøgelse er foretaget.

DVS har derfor besluttet - i samarbejde med Skjern-Egvad Museum - at afholde udgifterne til en detaljeret opmåling i år af hulvejsarealet. Området vil senere indgå i en kommende kulturmiljøplan for Ringkøbing amt; desuden peger de igangværende undersøgelser af veje over Skjernådal på, at vejene ved Brosbøl er et meget centralt punkt i det tidligere vejnet.

Opmålingen vil blive foretaget i løbet af denne sommer og DVS's støtte til projektet vil blive overrakt på den planlagte tur til Skjern ådal den 1. september. DVS finder, at projektet er en god måde at samarbejde med relevante institutioner på samtidig med, at Selskabet gøres mere synligt i offentligheden.

3. Vägverkets museum och väghistorisk verksamhet och forskning i Sverige

Fil.kand. Jan-Olof Montelius, som er chef for det svenske Vägverkets museum Pylonen i Borlänge, holdt tirsdag den 4. april et indlæg med ovennævnte titel. Montelius indledte med at fortælle om **vejen i kulturlandskabet**, hvor han med mange fine illustrationer præsenterede svenske vejmiljøer - fra hulveje til det moderne motorvejslandskab. Vejen i kulturlandskabet er et emne, som de svenske vejmyndigheder arbejder meget med i disse år, hvor tidligere tiders landskabs- og vejmiljø ellers let forsvinder for altid.

Jan-Olof Montelius præsenterede herefter **Vägverkets vejhistoriske virksomhed**, som var startet helt tilbage i 1960'erne. Denne virksomhed havde udviklet sig støt gennem årene frem til, at Vägverkets museum Pylonen, som er beliggende ved Vägverkets hovedkontor i Borlänge, kunne indvies af Kong Carl Gustaf i forbindelse med Vägverkets 150-års jubilæum i 1991. Montelius fortalte videre om museets vigtigste formål og om museets indsamlings- og restaureringsprincipper. Ligeledes om de udstilninger og aktiviteter, der foregår i Pylonen. Montelius kom også ind på det vigtige nordiske samarbejde på vejmuseumfronten - med Norsk vegmuseum, Mobilia i Finland, vejmuseumsvirksomheden i Island og på Færøerne og Danmarks Vejmuseum og DVS.

Til sidst fortalte Montelius om den **vejhistoriske virksomhed og forskning**, der foregår i Sverige. Herunder præsenteredes vejhistorisk materiale fra de gamle danske landsdele, Skåne, Halland, Blekinge, og Gotland, som naturligvis var af helt speciel interesse for os danskere. Montelius afsluttede sit fine og meget interessante foredrag, som var rigt illustreret, med at fortælle om de arbejder, der foregår nu i mange svenske län for at bevare tidligere tiders kulturlandskaber og miljøer.

4. Vejhistorisk tur til Odsherred

Deltagerne i turen til Odsherred på Butterup bro.

Dansk Vejhistorisk Selskabs første ekskursion i det nye årtusinde fandt sted onsdag den 24. maj og gik til Odsherred. De - desværre - kun 14 deltagere havde en virkelig spændende og god dag, selv om den startede i regnvej - efterhånden som dagen skred frem, blev vejret heldigvis bedre og bedre og turen sluttede i solskin. Turen gik først ad den gamle hovedlandevej København-Roskilde til første stop ved Munkholmbroen fra 1952, hvorefter Vejmuseets genstande, som er opmagasineret på Holbæk Kaserne, blev besøgt. Efter besigtigelsen af Tuse bro på den gamle Holbæk-Kalundborg-hovedlandevej gik turen til dæmningen over Lammefjorden, hvis anlæg skabte et stort frugtbart landområde, til Højby kirke med de berømte kalkmalerier og videre ad den mindre landevej over Fårevejle til frokosten på Dragsholm slot, hvor den hvide dame dog

ikke lod sig se. Undervejs blev problemerne omkring vor tids vejprojekter i Odsherred belyst, specielt strækningen Holbæk-Vig og Kirkeåsvejen.

Efter Dragsholm gik turen forbi Svinninge med broen fra vejreformernes tid til den gamle "Skovvej", som forløb fra Elverdam til Kalundborg; herefter til Vommevad bro og videre til Butterup bro, begge broer fra 1700-tallet. Turen tilbage til Høje Taastrup gik ad den gamle hovedlandevej Roskilde-Holbæk.

Ekskursionen var godt tilrettelagt af fhv. museumsinspektør på Nationalmuseet, *Kirsten-Elizabeth Høgsbro*, sammen med tidl. stadsingeniør i Nykøbing-Rørvig kommune, *Erik Christensen*, og tidl. kommuneingeniør i Nr. Jernløse kommune, *Ole Kirk Vium*, der også - på en både saglig og underholdende måde - guidede på turen.

5. DVS's bestyrelse i 2000

Siden Meddelelse nr. 2000-3 er der ydeligere udpeget følgende to personer til bestyrelsen, således at den nu er fuldtallig:

Civilingeniør Finn A. Olsen af Dansk Amtsvejingeniørforening og *lektor Per Grau Møller* af Undervisningsinstitutionerne.

6. Efterårets øvrige arrangementer

Efter turen til Skjern ådal den 1. september er der yderligere fastsat følgende 3 arrangementer i efteråret:

I vägen för bron. Om de arkæologiske undersøgelser ved Øresundsforbindelsen v/ *1. antikvar Raymond Thiörn m.fl.*, Malmö museer, Sverige. Onsdag den 4. oktober kl. 16.00-ca. 19.00 på Malmöhus Museum, Malmö.

Kortlægning af gamle veje v/ *lektor, lic.phil. Per Grau Møller*, Kartografisk Dokumentationscenter, Syddansk Universitet. Torsdag den 2. november kl. 16.00-18.00 i Vejdirektoratet, København.

Samfærdsel i oldtid og middelalder - vogne og veje v/ *dr.phil. Per Ole Schovsbo*. Tirsdag den 21. november kl. 16.00-18.00 i Ingeniørhuset, Ingeniørforeningen i Danmark.

Nærmere om disse arrangementer i kommende Meddelelser.

7. Bestyrelses- og forretningsudvalgsmøder

DVS's næste bestyrelsesmøde, nr. 54, er fastsat til onsdag den 4. oktober, hvorefter der efterfølgende er foredrag på Malmöhus Museum i Malmö. (Nærmere om dette i næste Meddelelse). Forretningsudvalgsmøde nr. 67 finder sted mandag den 18. september.

Med venlig hilsen

Carl Johan Hansen
Sekretær i DVS
c/o **Vejdirektoratet**
Postboks 1569
1020 København K
Telf. 3393 3338